

Потекло на стока

1

ЦЕЛОСНА КУМУЛАЦИЈА

Потекло на стока

2

Што е кумулација?

еден од начините на стекнување
на преференцијално потекло

Видови кумулација

3

- Постојат следниве видови:
  - билатерална
  - дијагонална
  - целосна

Кои видови кумулација се применуваат?

4

- **билатерална** кумулација само во ДСТ со Украина
- **дијагонална** кумулација во сите останати ДСТ (со ЕУ, ЕФТА, ЦЕФТА и Турција)
- од 01.07.2019 во ЦЕФТА и **целосна** кумулација

Кумулација

Три видови

Билатерална

- Кумулираат **само материјали со потекло**

Дијагонална

- **Надминати минимални операции**

- Ако во извозна страна има минимални операции – додадена вредност
- Ако нема производство во извозна страна – потеклото се задржува

Целосна

- Кумулација со **материјали без потекло**

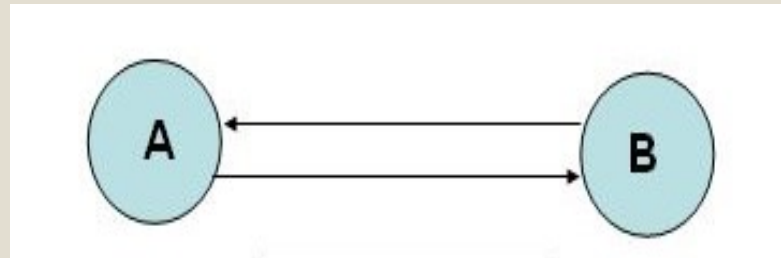
Сите операции на обработка и преработка во зоната на кумулација се земаат заедно

- Конечниот производ мора да биде доволно обработен (материјали без потекло)

Што е билатерална кумулација?

6

- размена на материјали со потекло меѓу два партнери во ДСТ
- суровините од земја А се смета дека се со потекло во земја В и обратно

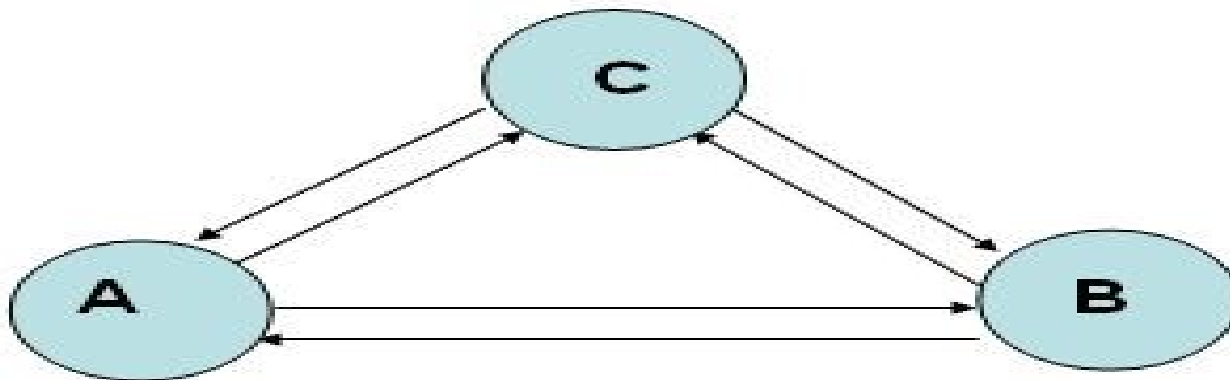

сè што е твое, е мое и
сè што е мое, е твое

Што е дијагонална кумулација?

7

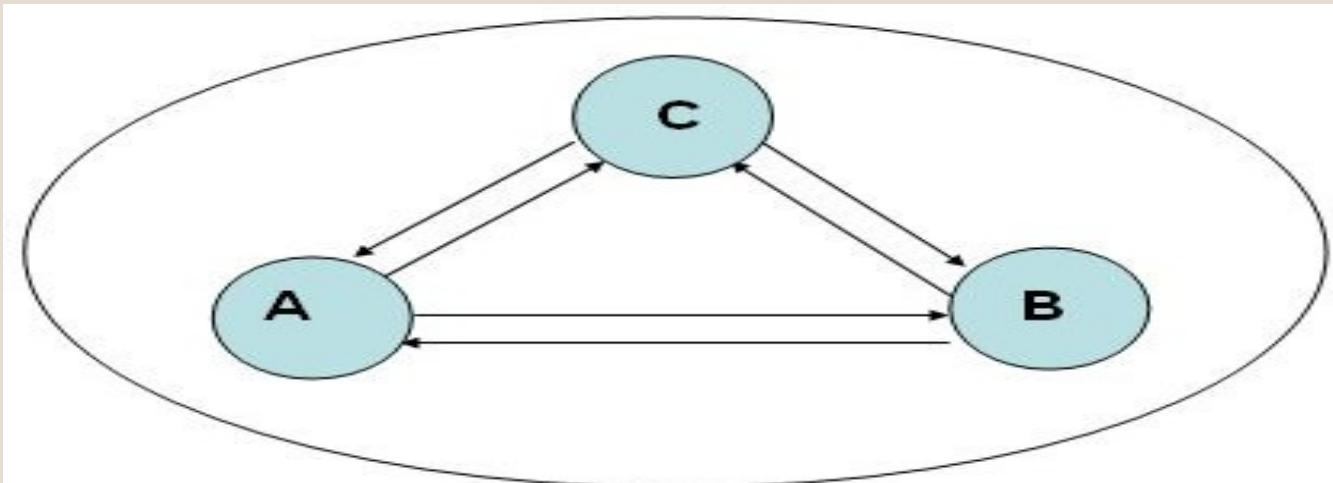
- размена на материјали со потекло меѓу повеќе партнери
- идентични правила во ДСТ меѓу А/В, А/С и В/С
- суровините од секоја земја се смета дека се со потекло во другите земји

Што е целосна кумулација?

8

- сите производни процеси во сите три земји се надоградуваат
- се користат материјали без потекло
- одредби за целосна кумулација во ДСТ меѓу А/В, А/С и В/С

Потсетување за кумулација

9

Каде е пропишана примената на билатерална/дијагонална кумулација?

- Член 3 од протокол Ц од ДСТ со Украина, (СВ 53/01)
- Член 3 од Додаток I ПЕМ Конвенција, (СВ 66/12)

Пример за билатерална кумулација

10

за извоз во УА се **шијат** машки кошули од ткаенина од УА

постои ДСТ МК-УА

надминати минимални операции

Тарифен број на ХС	Опис на производот	Обработка или преработка, извршена на материјали без потекло, со која се стекнува статус на производ со потекло	
(1)	(2)	(3)	или (4)
ex Глава 62	Облека и прибор за облека, што не се плетени или хеклани, освен:	Производство од предиво	

не е исполнето правилото за потекло

дали кошулите се со МК потекло за извоз во УА?

Пример за дијагонална кумулација

11

за извоз во ЕУ се **шијат** машки кошули од ткаенина од ТР

има ДСТ МК-ЕУ и може да се користат сировини од ТР надминати минималните операции

Тарифен број на ХС	Опис на производот	Обработка или преработка, извршена на материјали без потекло, со која се стекнува статус на производ со потекло	
(1)	(2)	(3)	или (4)
ex Глава 62	Облека и прибор за облека, што не се плетени или хеклани, освен:	Производство од предиво	

не е исполнето правилото

дали кошулите се со МК потекло за извоз во ЕУ?

Можни случаи на примена на кумулација

12

- **надминати** минимални операции (член 3 став 2)*
- **не се надминати** минимални операции (член 3 став 3)
- производите **не биле предмет** на било каква обработка или преработка (член 3 став 4)

* Сите членови се од Додаток I од ПЕМ Конвенцијата

Пример кога се надминати минимални операции

13

за извоз во УА се **шијат** машки кошули од ткаенина од УА

какво потекло добиваат кошулите за извоз во УА?

Пример кога не се надминати минимални операции

14

за извоз во ЕУ се **пакуваат** сетови од:

машки кошули од РС – 20 евра

машни од БГ – 5 евра

кутии од МК -1 евро

Ex-works цена на сетот 30 евра

каде има најголемо учество?

РС 20 евра, **БГ** 5 евра, **МК** $30 - (20 + 5) = 5$ евра

какво потекло добиваат кошулите за извоз во ЕУ?

Пример кога не се надминати минимални операции

15

за извоз во ЕУ се **пакуваат** сетови од:

машки кошули од РС – 20 евра

машни од Кина – 5 евра

кутии од МК -1 евро

Ex-works цена на сетот 30 евра

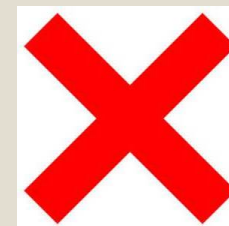

каде има најголемо учество?

РС 20 евра, БГ 5 евра, МК $30 - (20 + 5) = 5$

се зема во предвид и олеснувањето од член 9 Сетови

какво потекло добиваат кошулите за извоз во ЕУ?

Пример кога производите не биле предмет на било каква обработка или преработка

16

за извоз во АЛ во МК се складираат претходно увезени маси со потекло од РС

какво потекло добиваат масите за извоз во АЛ?

Кумулација

Три видови

Билатерална

- Кумулираат **само материјали со потекло**

Дијагонална

- **Надминати минимални операции**

- Ако во извозна страна има минимални операции – додадена вредност
- Ако нема производство во извозна страна – потеклото се задржува

Целосна

- Кумулација со материјали без потекло

Сите операции на обработка и преработка во зоната на кумулација се земаат заедно

- Конечниот производ мора да биде доволно обработен (материјали без потекло)

Со кои земји се применува кумулација?

18

- Се објавува известување што го означува исполнувањето на потребните услови за примена на кумулацијата
- во Службен весник на Европска унија (Серија Ц) и
- на интернет страната на следниот линк

<http://www.customs.gov.mk/index.php/mk/biznis-zaednica-mk/presmetka-na-davacki-mk/poteklo-mk/1461-pem-poteklo-mk>

Известување за примена на кумулација

19

The screenshot displays the website of the Macedonian Customs Administration. The browser address bar shows www.customs.gov.mk/index.php/mk/. The navigation bar includes links for "НОРМАЛЕН МОД" (Normal Mode) and "ВЕЧЕРЕН МОД" (Night Mode), along with font size controls and a search bar labeled "Барај...".

The main content area features four primary service categories:

- ЗА НАС** (About Us)
- ФИЗИЧКИ ЛИЦА** (Physical Persons)
- БИЗНИС ЗАЕДНИЦА** (Business Community)
- Е-ЦАРИНА** (E-Customs)

A "ВЕСТИ" (News) section is visible on the left. A sidebar menu is open, listing various services and information:

- Царински постапки (Customs Procedures)
- Застапување во царински постапки (Representation in Customs Procedures)
- Акцизи (Excises)
- Тарифа, вредност и потекло (Tariff, Value and Origin)
- Царински долг и гаранции (Customs Debt and Guarantees)
- Овластен економски оператор (Authorized Economic Operator)
- Забрани и ограничувања (Prohibitions and Restrictions)
- Интелектуална сопственост (Intellectual Property)
- Соработка со бизнис заедницата (Cooperation with the Business Community)

Additional information includes "Актуелно" (Actual) news, "ВАЖНИ ИНФОРМАЦИИ ЗА СОЦДАД" (Important Information for SOCCAD), and "Царински курсеви" (Customs Rates).

The Windows taskbar at the bottom shows the system time as 12:41 on 15-Dec-19.

декември 2019

Известување за примена на кумулација

20

The screenshot shows a web browser window with the URL www.customs.gov.mk/index.php/mk/biznis-zaednica-mk/presmetka-na-davacki-mk/poteklo-mk. The page is in the 'БИЗНИС ЗАЕДНИЦА' (Business Community) section. The breadcrumb trail is: [Дома](#) > [Бизнис заедница](#) > [Тарифа, вредност и потекло](#) > [Потекло на стока](#) > [ПЕМ Конвенција](#).

БИЗНИС ЗАЕДНИЦА

- Царински постапки +
- Застапување во царински постапки
- Акцизи +
- Тарифа, вредност и потекло +
- Царински долг и гаранции
- Овластен економски оператор
- Забрани и ограничувања +
- Интелектуална сопственост +

ПЕМ Конвенција

Регионалната конвенција за пан-евро-медитеранските преференцијални правила за потекло (ПЕМ конвенција) е единствен документ чија главна цел е примена на идентични преференцијални правила за потекло на стока со која се тргува меѓу договорните страни кои се потписнички на овој документ. ПЕМ конвенцијата овозможува поефикасно управување со системот за кумулација на потеклото на начин што им овозможува на договорните страни подобро и побрзо да реагираат на промените во економската реалност. Во суштина ПЕМ конвенцијата е еден правен инструмент, кој може полесно да биде изменет доколку има потреба, отколку да се врши измена на комплексна мрежа на протоколи за потекло кои се применуваат меѓу земјите кои имаат склучено договори за слободна трговија. Дополнително со овој единствен документ се овозможува и поедноставна адаптација на пан-евро-медитеранските правила за потекло кон состојбите на пазарот.

Пан-евро-медитеранскиот систем на кумулација на потекло ги вклучува земјите членки на Европска унија, земјите членки на ЕФТА (Исланд, Норвешка, Швајцарија и Лихтенштајн), земјите од Барселона процесот (Алжир, Египет, Израел, Јордан, Либан, Мароко, Сирија, Тунис, Турција и Палестина) и Фарските Острови, како и земјите од Западен Балкан учесници во процесот на стабилизација и асоцијација со ЕУ (Албанија, Босна и Херцеговина, Република Македонија, Црна Гора, Србија и Косово) и Молдавија. Овој систем е составен од мноштво на договори, во кои постојат протоколи за потекло со идентични правила за потекло кои овозможуваат дијагонална кумулација меѓу земјите од зоната.

Покрај наведените, соседните држави и територии на договорните страни може да аплицираат да станат договорни страни на ПЕМ конвенцијата, под услов да имаат договор за слободна трговија кој уредува преференцијални правила за потекло, што отвара простор за примена на ПЕМ конвенцијата и во однос на други источноевропски земји, како и илјакските земји. Последна земја која пристапи кон Конвенцијата е Украина, а во постапка е и пристап на Грузија кон

www.customs.gov.mk/index.php/mk/biznis-zaednica-mk/zabrani-i-ogranicuvanja

декември 2019

Известување за примена на кумулација

21

ПЕМ Конвенција

www.customs.gov.mk/index.php/mk/biznis-zaednica-mk/presmetka-na-davacki-mk/poteklo-mk

НОРМАЛЕН МОД · ВЕЧЕРЕН МОД · AA AA AA A - A A + Барај... Барај MK SQ EN КОНТАКТ

ТАРИФА, ВРЕДНОСТ И ПОТЕКЛО

- Царинска вредност
- Царинска тарифа
- Потекло на стока
- Тарифни квоти
- Царинска лабораторија

Примената на дијагоналната кумулација во рамките на Пан-евро-медитеранскиот систем на кумулација на потеклото се заснова на мрежа на билатерални договори за слободна трговија, чишто протоколи за потекло се засноваат на идентични правила за потекло на стока. Со овој единствен документ се овозможува сите членки кои учествуваат во ПЕМ процесот, а имаат помеѓу себе договори за слободна трговија, да можат да кумулираат со потеклото на стоките, односно да користат репроматеријали од земјите членки на процесот и добивање на статус на преференцијално потекло на стоките кои ги произведуваат, како и примена на преференцијални царински стапки во земјите од ПЕМ процесот каде извезуваат.

Дијагоналната кумулација претставува можност за стекнување на преференцијалното потекло на стоката со користење на материјали и производи со потекло од земји со кои е можна кумулација на потеклото. Производи со потекло од земји со кои е возможна кумулацијата, а не биле предмет на никаква обработка или преработка, го задржуваат своето потекло доколку се извезат во некоја од партнер земјите.

Дијагонална кумулација на потеклото може да се применува само доколку:

- помеѓу земјите кои се вклучени во стекнувањето на статусот на стоката со потекло и земјата на крајна дестинација се применува договор за преференцијална трговија во согласност со член XXIV од Општата спогодба за царини и трговија (ГАТТ);
- материјалите и производите се стекнале со статус на потекло со примена на идентични правила за потекло и
- известувањата што го означуваат исполнувањето на неопходните услови за примена на кумулацијата се објавени во

[Известување за објава на Европската комисија која се однесува на примена на дијагонална кумулација во ПЕМ Конвенцијата](#)

www.customs.gov.mk/images/documents/poteklo/lzvEUKomisija07102019.pdf

Type here to search

16:42 24-Nov-19

декември 2019

ПЕМ Матрица последна објава С333/2019

Табела 2: датум на примена на правила за потекло кои овозможуваат дијагонална кумулација во пан-евро-мед зоната

	EU	ЕФТА земји				Учеснички на Барселона процесот										Учеснички на процесот на стабилизација и асоцијација									
		CH (+LI)	IS	NO	FO	DZ	EG	IL	JO	LB	MA	PS	SY	TN	TR	AL	BA	KO	ME	MK	RS	MD	GE	UA	
EU		1.1.2006 (C) 1.2.2016	1.1.2006 (C) 1.5.2015	1.1.2006 (C) 1.5.2015	1.12.2005 (C) 12.5.2015	1.11.2007	1.3.2006 (C) 1.2.2016	1.1.2006	1.7.2006		1.12.2005	1.7.2009 (C) 1.3.2016		1.8.2006	(I)	(C) 1.5.2015	(C) 9.12.2016	(C) 1.4.2016	(C) 1.2.2015	(C) 1.5.2015	(C) 1.2.2015	(C) 1.12.2016	(C) 1.6.2018	(C) 1.1.2019	
CH (+LI)	1.1.2006 (C) 1.2.2016		1.8.2005 (C) 1.7.2013	1.8.2005 (C) 1.7.2013	1.1.2006		1.8.2007	1.7.2005	17.7.2007	1.1.2007	1.3.2005			1.6.2005	1.9.2007	(C) 1.5.2015	(C) 1.1.2015		(C) 1.9.2012	1.2.2016	(C) 1.5.2015		(C) 1.5.2018	1.6.2012	
IS	1.1.2006 (C) 1.5.2015	1.8.2005 (C) 1.7.2013		1.8.2005 (C) 1.7.2013	1.11.2005		1.8.2007	1.7.2005	17.7.2007	1.1.2007	1.3.2005			1.3.2006	1.9.2007	(C) 1.5.2015	(C) 1.1.2015		(C) 1.10.2012	1.5.2015	(C) 1.5.2015		(C) 1.9.2017	1.6.2012	
NO	1.1.2006 (C) 1.5.2015	1.8.2005 (C) 1.7.2013	1.8.2005 (C) 1.7.2013		1.12.2005		1.8.2007	1.7.2005	17.7.2007	1.1.2007	1.3.2005			1.8.2005	1.9.2007	(C) 1.5.2015	(C) 1.1.2015		(C) 1.11.2012	1.5.2015	(C) 1.5.2015		(C) 1.9.2017	1.6.2012	
FO	1.12.2005 (C) 12.5.2015	1.1.2006	1.11.2005	1.12.2005											(C) 1.10.2017										
DZ	1.11.2007																								
EG	1.3.2006 (C) 1.2.2016	1.8.2007	1.8.2007	1.8.2007					6.7.2006		6.7.2006			6.7.2006	1.3.2007										
IL	1.1.2006	1.7.2005	1.7.2005	1.7.2005					9.2.2006					1.3.2006											
JO	1.7.2006	17.7.2007	17.7.2007	17.7.2007			6.7.2006	9.2.2006			6.7.2006			6.7.2006											
LB		1.1.2007	1.1.2007	1.1.2007																					
MA	1.12.2005	1.3.2005	1.3.2005	1.3.2005			6.7.2006		6.7.2006					6.7.2006	1.1.2006										
PS	1.7.2009 (C) 1.3.2016																								
SY														1.1.2007											

Забрана за поврат или изземање

24

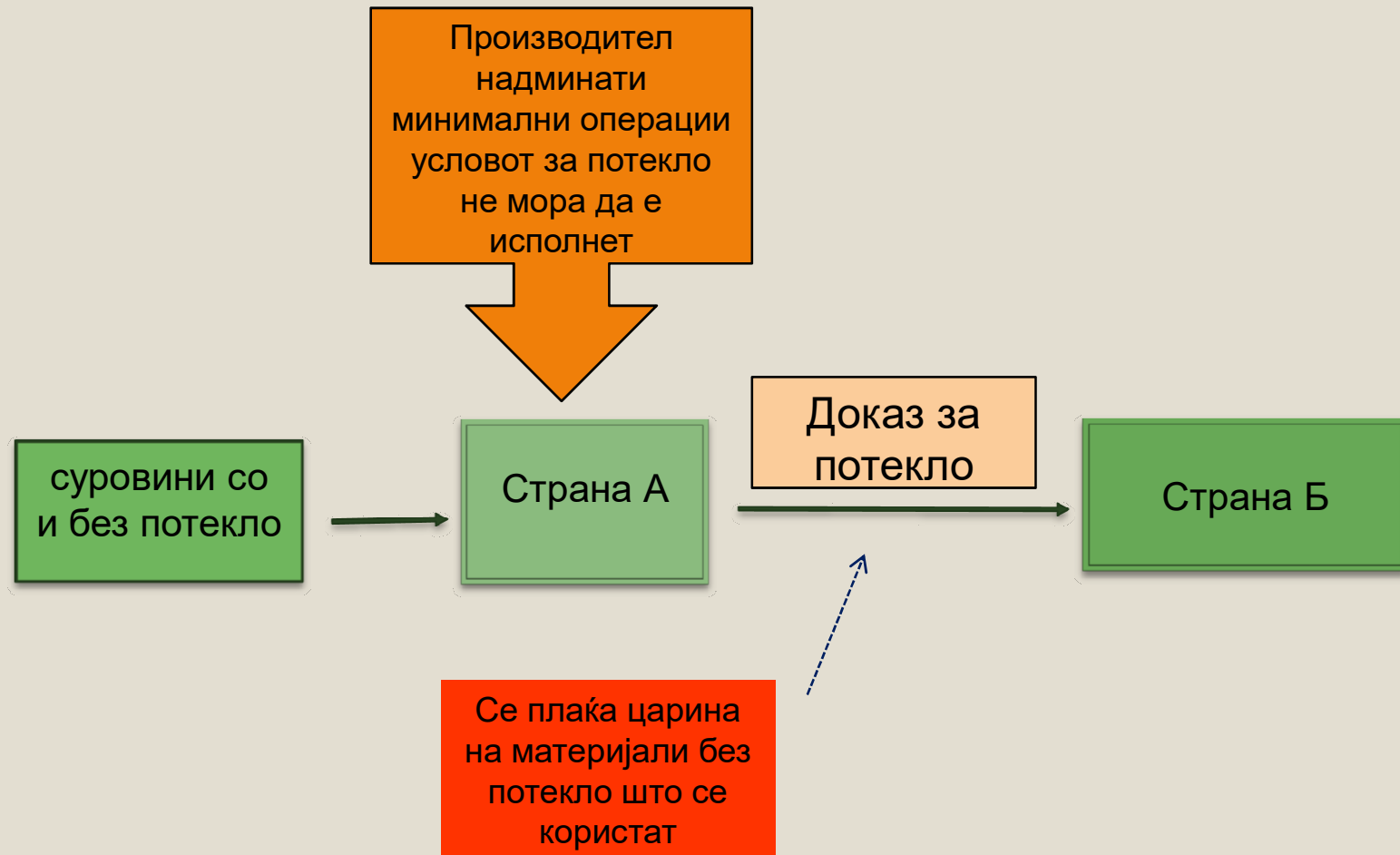
Ограничување (член 14 од ПЕМ Конвенција)

При дијагонална кумулација се применува забрана за поврат на царина или ослободување од царина (NO duty draw back)

Дијагонална кумулација и забрана за поврат или изземање

25

Дијагонална кумулација и забрана за поврат или изземање

26

- Пред издавање на доказ за потекло извозникот е должен да поднесе декларација за плаќање на царински давачки за употребените сировини без потекло
- Доколку извозникот не поднесе декларација за пресметка на царински давачки и не плати, не може да се издаде доказ за потекло

Потекло на стока

27

Целосна кумулација

Што е целосна кумулација?

28

- НОВ ВИД НА КУМУЛАЦИЈА, ТН. КУМУЛАЦИЈА НА ПРОИЗВОДСТВО
- примена за извоз во ЦЕФТА земјите од 01.07.2019 година согласно Одлука 3/2015
(Сл.весник 124/2019)

Кумулација

Три видови

Билатерална

- Кумулираат **само материјали со потекло**

Дијагонална

- **Надминати минимални операции**

- Ако во извозна страна има минимални операции – додадена вредност
- Ако нема производство во извозна страна – потеклото се задржува

Целосна

- Кумулација со материјали без потекло

Сите операции на обработка и преработка во зоната на кумулација се земаат заедно

- Конечниот производ мора да биде **доволно обработен** (материјали без потекло)

Важно за целосна кумулација

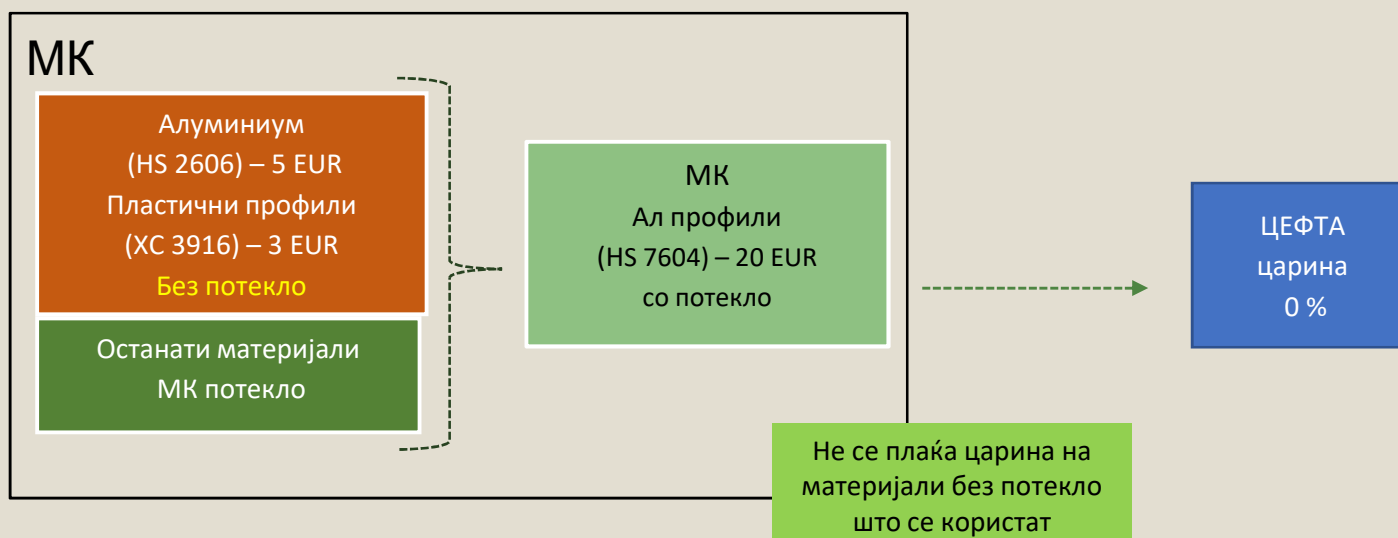
30

- Производот **мора да биде доволно обработен**
- Се овозможува употреба на **материјали без потекло** и се зема предвид дополнителната обработка на територијата на зоната на кумулација во целина
- Мора да се **надминати минимални операции**
- Исклучена примена на дијагонална кумулација
- **Можност** за поврат или изземање од царина на материјалите без потекло

Пример: НЕМА забрана за поврат или изземање од царински давачки

31

При увоз за облагородување се произведуваат алуминиумски прифили 7604
Вредносно правило: промена на тарифен број и материјали без потекло до 50% exw
Доволна обработка во ЦЕФТА и надминати минимални операции

Можност за поврат или изземање

32

Олеснување

Забраната за поврат на царина или ослободување од царина не се применува во рамки на ЦЕФТА (duty draw back) согласно член 10 од ЦЕФТА Одлука 3/2015

при увоз за облагородување на репроматеријали кои се употребуваат при производство на готови производи наменети за извоз со:

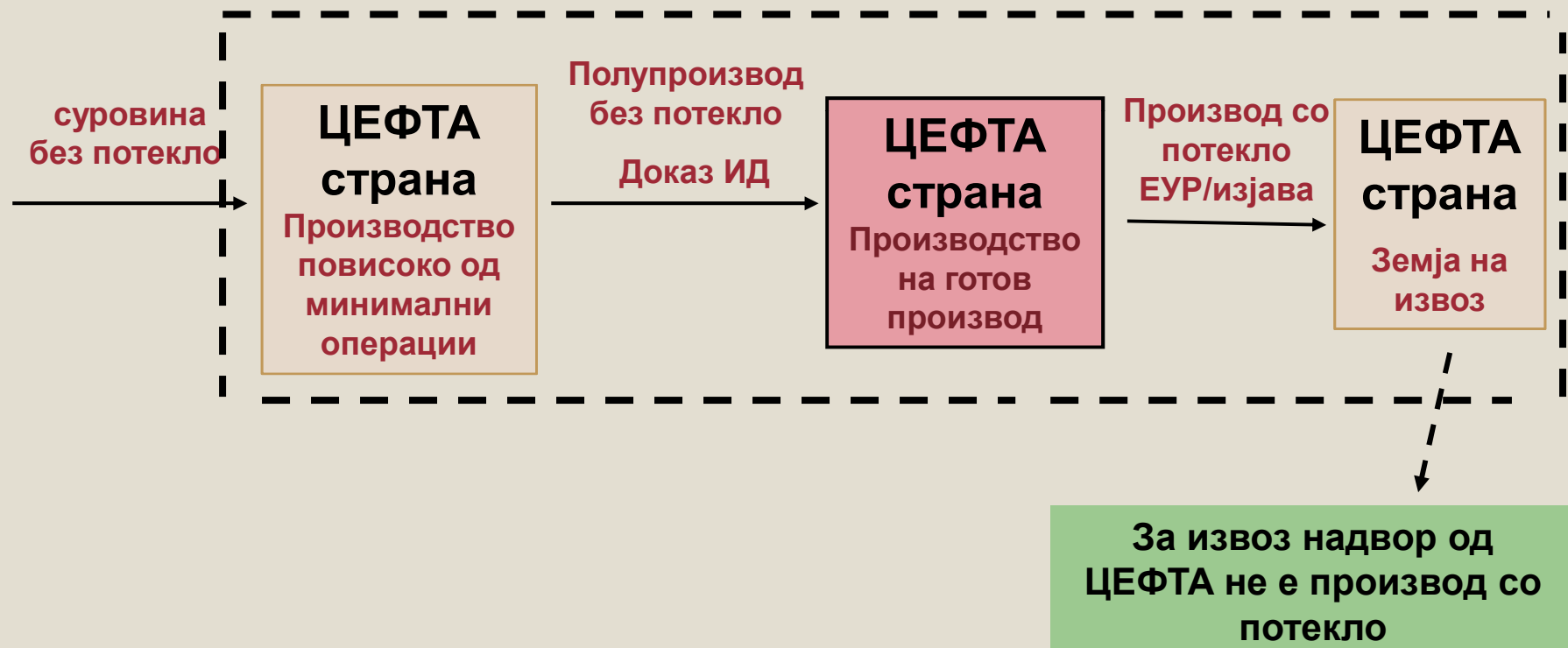
- ослободување од плаќање на царина при увоз на репроматеријали
- враќање на царина за репроматеријалите при извоз на готовите производи

Пример: целосна кумулација

33

доказ при целосна кумулација ИД
Изјава од добавувач за непреференцијално потекло
се плаќаат царински давачки при увоз

декември 2019

Ограничување при целосна кумулација

34

- **целосна кумулација** – само за преференцијална трговија **меѓу ЦЕФТА страните**
- ЦЕФТА производ добиен со примена на целосна кумулација **не е производ со потекло за извоз во ЕУ, ЕФТА и Турција**

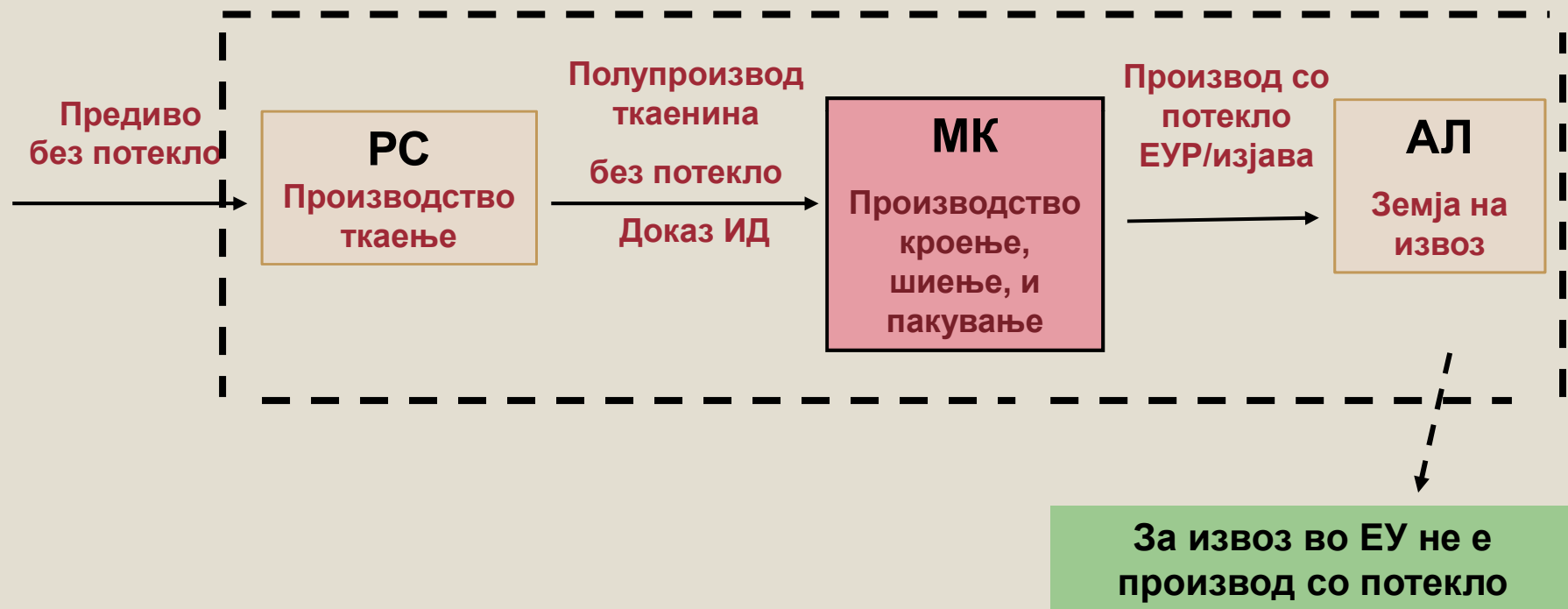
Пример: целосна кумулација – процесно правило

35

Редовен извоз на кошули 6201

Процесно правило: производство од предиво

Доволна обработка во ЦЕФТА и надминати минимални операции

Пример: целосна кумулација и поврат или изземање на царина

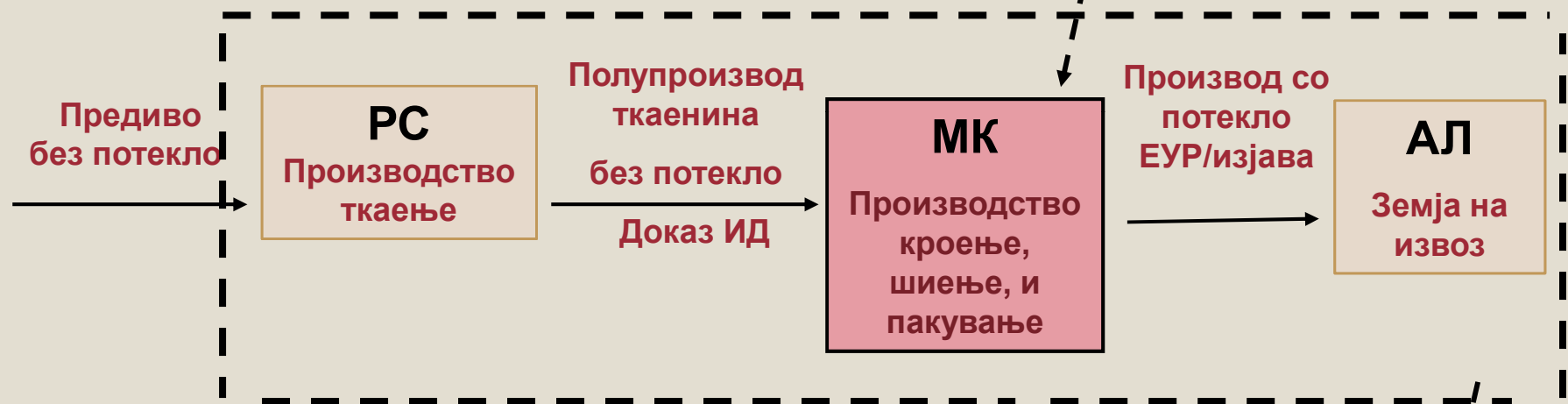
36

Постапка увоз за облагородување

Готов производ кошула 6201

Процесно правило: производство од предиво

Доволна обработка во ЦЕФТА и надминати минимални операции

Не се плаќа царина на материјали без потекло што се користат

За извоз во ЕУ не е производ со потекло

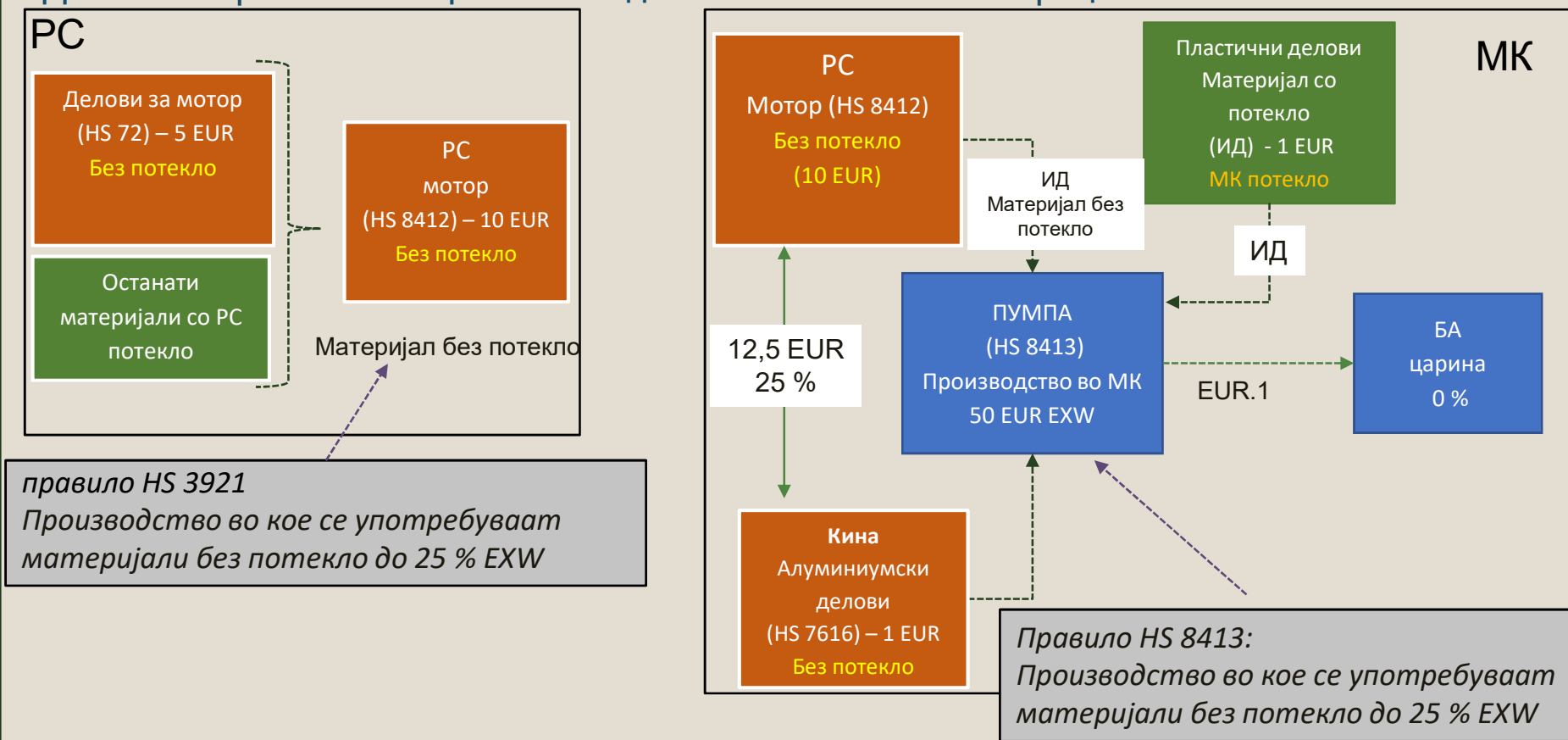
Пример: целосна кумулација – вредносно правило

37

Редовен извоз на пумпи 8413

Вредносно правило: материјали без потекло до 25% exw

Доволна обработка во ЦЕФТА и надминати минимални операции

декември 2019

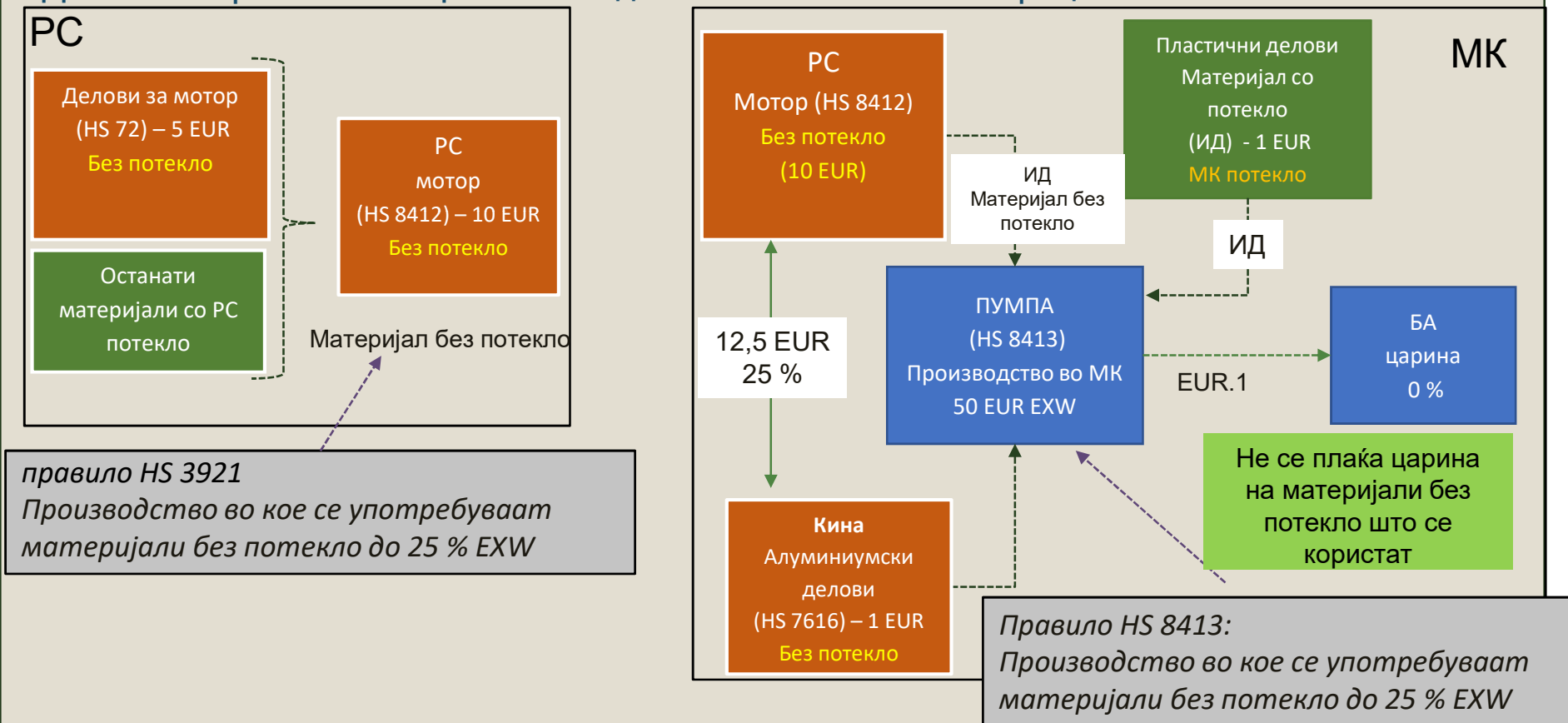
Пример: целосна кумулација – вредносно правило и поврат или изземање

38

Увоз за облагородување на пумпи 8413

Вредносно правило: материјали без потекло до 25% exw

Доволна обработка во ЦЕФТА и надминати минимални операции

декември 2019

Специфично за извоз во/од ЦЕФТА

39

- **Олеснување** - При извоз во ЦЕФТА може да се користи целосна кумулација и/или нема забрана за поврат на царина или ослободување
- **Ограничување** - За извоз од ЦЕФТА во други земји (ЕУ, ЕФТА И Турција) готовиот производ добиен со условот за целосна кумулација не може да се смета како производ со потекло

Ограничување при целосна кумулација во иднина

40

- целосна кумулација – за преференцијална трговија меѓу ЦЕФТА страните **на сите стоки**
- се подготвува **измена на ЕФТА** договор за примена на целосна кумулација
- **за текстилни производи нема да се применува во трговија со ЕУ** (Одлука 2/2017 од ревизија на ПЕМ Конвенција)

Целосна кумулација и верификација

44

- Изјавата од добавувач може да се прати на проверка кај странски царински орган
- Причина за проверка е сомневање во точноста на податоците или автентичноста на изјавата од добавувач
- Последица е суспендирање на издадениот доказ за преференцијално потекло

Целосна кумулација и верификација на доказите

45

Проверка може да се иницира

Земја на увоз каде се користи преференцијална стапка на царина

Земјата на извоз каде е издаден доказ за потекло (на основ на Изјава од добавувач)

Во момент на издавање на доказ за потекло или при дополнителна контрола

Ограничување за извоз надвор од ЦЕФТА

47

- **Ограничување** - За извоз од ЦЕФТА страна во други земји (ЕУ, ЕФТА и Турција) готовиот производ добиен со условот за целосна кумулација **не може да се смета** како производ со потекло

Користени материјали

48

- ПЕМ Конвенција (Сл.весник 66/2012)
- ЦЕФТА Одлука 3/2015 - (Сл.весник 124/2019)
- ПЕМ Одлука 2/2017
- Упатство за унифицирана имплементација на целосна кумулација и поврат на царинските давачки меѓу договорните страни на ЦЕФТА, изработено од Германското друштво за интернационална соработка
- <http://www.customs.gov.mk/index.php/mk/biznis-zaednica-mk/presmetka-na-davacki-mk/poteklo-mk/2238-kumulacija-cefta-mk>

Целосна кумулација

49

